

Sygn. akt IV KK 418/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Biura Lustracyjnego IPN - Piotra Stawowego,
w sprawie S. P.
w przedmiocie stwierdzenia zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 14 marca 2013 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego
od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt II AKa [...]
uchylającego orzeczenie Sądu Okręgowego w N.
z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt II K [...] i umarzającego postępowanie

**uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazuje
do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].**

UZASADNIENIE

Po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej w [...], Sąd Okręgowy w N. orzeczeniem z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt II K [...], stwierdził, że S. P. złożył w dniu 14 marca

2008 r. niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne i orzekł wobec niego utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek utworzenia wynika z ustawy - na okres 3 lat. Na ten sam okres orzekł również zakaz pełnienia przez S. P. funkcji publicznych, o których mowa w art. 4 pkt 2-54 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu dokumentów organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.).

Apelację od tego orzeczenia wniósł pełnomocnik lustrowanego. Zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił mu:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj.:

„-art. 7 kpk poprzez błędną ocenę dowodów w zakresie przypisania winy lustrowanemu i dokonanie dowolnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie w pkt. I wyroku dokonaną z pominięciem zasad wiedzy i doświadczenia życiowego poprzez niewłaściwe wykorzystanie znacznej części istotnego materiału dowodowego wytworzonego przez SB oraz oceny materiałów archiwalnych wytworzonych przez tą Służbę w zakresie domniemanej współpracy S. P. ze SB na przestrzeni 1984-1986 oraz na przestrzeni lat 1986-1989 oraz niewłaściwą ocenę zeznań świadków W. R., J. S., J. G. - funkcjonariuszy SB oraz pominięcie możliwości prokurowania przez tych funkcjonariuszy materiałów ze spotkań, które faktycznie nie miały miejsca.

-art. 4 kpk poprzez uwzględnienie wyłącznie okoliczności przemawiających na niekorzyść lustrowanego i pozostawienie bez dowodowej weryfikacji okoliczności związanych z wyjaśnieniami lustrowanego i jego pisemnymi oświadczeniami złożonymi na rozprawie w dniu 16 grudnia 2011 r. oraz pozostawienie bez dowodowej weryfikacji zeznań świadków W. R., J. S. w zakresie ich zeznań złożonych na rozprawie a dotyczących okoliczności potwierdzających fakt, iż lustrowany w okresie 1984-1986 nie wiedział i nie miał świadomości, iż jest tajnym i świadomym współpracownikiem SB oraz dotyczących okoliczności związanych z kontaktami koleżeńskimi jakie łączyły lustrowanego z J. S.

- art. 5 par. 2 kpk poprzez naruszenie zasady *In dubio pro reo* i przyjęcie nie dających się usunąć wątpliwości wyłącznie na niekorzyść lustrowanego bez podjęcia próby ich usunięcia w szczególności w zakresie rzetelności oświadczenia lustracyjnego dotyczącego braku współpracy lustrowanego ze SB od 1981 roku

- art. 92 kpk i art. 410 kpk poprzez nieuwzględnienie w treści uzasadnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu i mających znaczenie dla rozstrzygnięcia, a w szczególności nie poddanie wnikliwej analizie oświadczenia lustrowanego w zakresie braku jego współpracy z SB w latach 1981-1989 potwierdzonych wyjaśnieniami lustrowanego, zeznaniami świadków oraz dokumentami znajdującymi się w aktach sprawy

- art. 424 par. pkt. 1 i 2 kpk poprzez niewłaściwe uzasadnienie zaskarżonego wyroku, a w szczególności poprzez niewskazanie przez Sąd na jakich przesłankach oparł fakt współpracy lustrowanego ze SB w latach 1984-1989 i na jakich przesłankach oparł Sąd okoliczności związane z tym, iż oświadczenie lustracyjne złożone przez S. P. nie jest zgodne z prawdą w zakresie czasokresu współpracy z SB.

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności poprzez przyjęcie, że:

- lustrowany S. P. złożył oświadczenie lustracyjne niezgodnie z prawdą podczas gdy z zebranego materiału dowodowego, a w szczególności z wyjaśnień lustrowanego oraz dowodów z dokumentów wynika, iż oświadczenie to złożone przez lustrowanego w zakresie czasokresu współpracy z SB było zgodne z prawdą.”

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł o zmianę orzeczenia poprzez stwierdzenie, iż lustrowany złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w N..

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Apelacyjny w [...] orzeczeniem z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt II AKa [...], uchylił zaskarżone orzeczenie i postępowanie lustracyjne wobec S. P. umorzył, a kosztami obciążył Skarb Państwa.

Kasację od tego orzeczenia złożył Prokurator Generalny na niekorzyść lustrowanego. Na podstawie art. 21b ust. 6 pkt 1 w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej

oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił orzeczeniu rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegające na tym, iż Sąd Apelacyjny w [...] orzekając odmiennie co do istoty, w uzasadnieniu orzeczenia nie przedstawił w należyty sposób przesłanek zajętego stanowiska, a w szczególności nie wskazał, jakie ustalenia sądu I instancji i dlaczego uznał za błędne, nie przedstawił całościowej analizy i oceny materiału dowodowego, która czyniłaby zadość zasadzie swobodnej oceny dowodów i nie odnosząc się nawet do treści złożonego środka odwoławczego oraz ignorując pogląd przedstawiony przez sąd *meriti*, dokonał wykładni art. 7 ust.1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy lustracyjnej w związku z treścią załącznika nr 1a określających zakres obowiązku lustracyjnego i obligatoryjne treści oświadczenia lustracyjnego przyjmując, iż od lustrowanego wymagany było tylko i wyłącznie złożenie oświadczenia, czy był, czy też nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa oraz że zobowiązanie do złożenia oświadczenia lustracyjnego bynajmniej nie obligowało do określenia okresu, w którym taka współpraca miała miejsce, w konsekwencji przyjmując, że oświadczenie lustracyjne S. P. nie było nieprawdziwe w rozumieniu ustawy lustracyjnej, bez wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia, w tym powodów przyjęcia takiej wykładni wskazanych przepisów ustawy lustracyjnej, niezasadnie uznał, że okoliczności dotyczące przebiegu współpracy wskazane przez lustrowanego w części B oświadczenia lustracyjnego w ogóle nie podlegają weryfikacji w toku postępowania i z tych przyczyn w sprawie wystąpiła negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., co doprowadziło do wydania niesłusznego orzeczenia w przedmiocie zmiany orzeczenia sądu I instancji i umorzenia postępowania.

Podnosząc ten zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

Kasację poparł występujący na rozprawie kasacyjnej prokurator Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej, zaś lustrowany wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

I. Kasacja jest zasadna, aczkolwiek tylko w tym zakresie, w jakim wskazuje na dokonanie przez Sąd Apelacyjny w [...] błędnej wykładni art. 7 ust. 1 oraz art. 10

ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu dokumentów organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm. – dalej jako: ustawa lustracyjna). Takie stwierdzenie o zasadności części zarzutu wynika z tego, że treść zarzutu kasacji wskazuje na wielorakie uchybienia przepisom prawa. Część wstępna zarzutu oparta jest na nieodniesieniu się do oceny dowodów oraz ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd *a quo* w sytuacji dokonania przez sąd *ad quem* zmiany orzeczenia co do istoty, a także nieprzedstawienia w uzasadnieniu orzeczenia stanowiska w tym zakresie. Dalsza treść zarzutu wskazuje właśnie na dokonanie odmiennej, niż uczynił to sąd I instancji oraz – zdaniem skarżącego – wadliwej wykładni przepisów art. 7 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy lustracyjnej, a nadto, niewyjaśnienie podstawy prawnej dokonania takiej właśnie wykładni tych przepisów. W końcowej części zarzutu skarżący wskazał zaś na wadliwe uznanie, iż wystąpiła negatywna przesłanka z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. oraz niesłuszne umorzenie postępowania. Stwierdzić trzeba, że takie „rozbudowanie” zarzutu kasacji dowodzi trudności w uchwyceniu zasadniczego powodu, który stanowił, w ocenie skarżącego, o wadliwości wydanego przez sąd *ad quem* orzeczenia. Tymczasem wnikliwa analiza uzasadnienia orzeczenia sądu II instancji wskazuje bez żadnych wątpliwości, że zasadniczym powodem zmiany zaskarżonego orzeczenia było zaprezentowanie poglądu, iż treść części „B” oświadczenia lustracyjnego ma charakter nieobligatoryjny, a zatem jest obojętna dla oceny, czy złożone oświadczenie lustracyjne jest zgodne z prawdą (str. 5 *in fine* – 6 oraz str. 8). Wywód sądu *ad quem* oparty został również na twierdzeniu, że z uwagi na treść części A oświadczenia lustracyjnego nie było podstawy do wystąpienia przez prokuratora Biura Lustracyjnego IPN z przedmiotowym wnioskiem, albowiem treść tej części oświadczenia lustrowanego o współpracy z organami bezpieczeństwa nie budziła żadnych wątpliwości co do zgodności z prawdą (str.10 – 11 uzasadnienia orzeczenia). Brak podstaw do wystąpienia z wnioskiem, o którym mowa w art. 20 ust. 1 ustawy lustracyjnej, stanowił dla sądu odwoławczego podstawę procesową do uznania, że zaistniała okoliczność wyłączająca postępowanie lustracyjne, co w konsekwencji doprowadziło do umorzenia tego postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej. Wypowiedziany przez sąd *ad quem* pogląd prawny co do tego, iż część B oświadczenia lustracyjnego nie musi być w ogóle

wypełniana, w sytuacji, gdy lustrowany w części A tego oświadczenia przyznał fakt bycia współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, a zatem jest ona obojętna w aspekcie badania zgodności treści oświadczenia lustracyjnego z prawdą, zdecydował o treści rozstrzygnięcia tego sądu i właśnie to stanowisko prawne winno być podstawą zarzutu kasacji, w formule obrazy prawa materialnego. Skoro bowiem sąd I instancji swoje orzeczenie oparł właśnie na niezgodności z prawdą zapisów lustrowanego dokonanych w części B oświadczenia lustracyjnego, to nie można wymagać od sądu II instancji aby ustosunkowywał się do tych dowodów oraz ustaleń, które nie miały – w jego ocenie – żadnego znaczenia prawnego. Zatem pierwsza część zarzutu kasacji była chybiona w samej sferze konstrukcji kasacji. Jest również oczywiste, że umorzenie postępowania lustracyjnego w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. było konsekwencją prezentowanego poglądu prawnego, i z tego powodu to właśnie obraza prawa materialnego winna stanowić zasadniczy zarzut kasacji. W układzie procesowym niniejszej sprawy oraz uwzględniając argumentację sądu II instancji, zarzut obrazy art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 20 ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej jawiłby się jako podstawowy, gdyby Prokurator Generalny dostrzegł, że akceptacja poglądu wypowiedzianego przez sąd odwoławczy skutkować powinna wydaniem orzeczenia o zmianie zaskarżonego orzeczenia i stwierdzeniem, że lustrowany złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, a to dlatego, iż po rozpoczęciu przewodu sądowego zaistniał zbieg przesłanki wyłączającej postępowanie lustracyjne z okolicznością złożenia zgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, a ta ostatnia jest na gruncie ustawy lustracyjnej równoznaczna z formułą uniewinnienia w postępowaniu karnym (por. art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej); rzecz oczywista, wówczas kasacja musiałaby zostać skierowana na korzyść lustrowanego. Kończąc uwagi dotyczące konstrukcji zarzutu kasacji nie można również uznać, że sąd *ad quem* nie wyjaśnił w uzasadnieniu swojego orzeczenia powodów przyjęcia takiego właśnie poglądu. To, że argumentacja ta jest „spłycona” i nie obejmuje w istocie analizy przepisów ustawy lustracyjnej, wskazuje właśnie na powód wypowiedzenia wadliwego poglądu prawnego, natomiast nie jest równoznaczne z rażącym naruszeniem art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej, zwłaszcza gdy dostrzec, iż pozwala ona jednak na uchwycenie i zrozumienie wypowiedzianego poglądu.

Powracając do zasadniczego wyводу stwierdzić należy, że tylko obraza wskazanych przez Prokuratora Generalnego przepisów ustawy lustracyjnej, mieszcząca się w treści kasacji (art. 536 k.p.k.), wskazywała na rzeczywiste i pierwotne uchybienie, którego skutkiem było wydanie rażąco błędnego orzeczenia przez Sąd Apelacyjny w [...].

II. Odnosząc się zatem do tego zarzutu stwierdzić należy na wstępie, że wszczęcie postępowania lustracyjnego następuje, z wyjątkami o których mowa w art. 20 ust. 3-5 i art. 21 c, na wniosek prokuratora Biura Lustracyjnego IPN w przypadku powstania wątpliwości co do zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego (art. 20 ust. 1), i po przeprowadzeniu tego postępowania sąd lustracyjny wydaje orzeczenie, w którym ocenia zgodność z prawdą złożonego oświadczenia lustracyjnego (art. 21 a ust.2). Przepisy ustawy w tym zakresie wyraźnie odwołują się do złożonego przez osobę lustrowaną oświadczenia lustracyjnego. Z kolei przepis art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej określa krąg osób, które mają obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Przepis art. 10 ust. 1 tej ustawy określa, iż wzór oświadczenia lustracyjnego stanowi załącznik Nr 1a do ustawy. Przed odniesieniem się do wzoru tego oświadczenia, trzeba przypomnieć, że zgodnie z § 29 ust. 2 „Zasad techniki prawodawczej”, stanowiących załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908 – dalej jako: „Zasady” lub „ZTP”) w załącznikach zamieszcza się w szczególności wykazy, wykresy, wzory, tabele i opisy o charakterze specjalistycznym. Istotne jest zwłaszcza to, że przepis § 29 ust.1 ZTP określa, iż odesłanie do załącznika winno nastąpić w przepisach merytorycznych ustawy, co daje wyraźną wskazówkę, iż również tenże załącznik ma charakter merytoryczny. W doktrynie wskazuje się więc trafnie, że: "... w pewnych sytuacjach istotne elementy normy muszą być wyrażone w inny sposób, np. w postaci grafiki (np. znaki drogowe), wykazu, wykresu, wzoru (w tym: wzoru formularza), tabeli czy specjalistycznego opisu. Jeśli zamieszczenie takich elementów bezpośrednio w treści przepisu zaburzałoby przejrzystość tego przepisu, można je wyodrębnić i zamieścić na końcu aktu w postaci załączników. Takie wyodrębnienie jest czynnością techniczną i nie zmienia charakteru danych elementów,

w szczególności nie pozbawia ich normatywnego charakteru. Elementów o charakterze nienormatywnym nie wprowadza się do treści aktu prawnego (§ 11 ZTP) i zasada ta dotyczy również załączników” (G. Wierczyński, Redagowanie i ogłaszanie aktów normatywnych, Oficyna 2009, teza 2 do § 29). Załącznik do ustawy stanowi zatem jej integralną część, a co najistotniejsze, a co wynika z § 11 „Zasad”, ma znaczenie normatywne, skoro przepis upoważniający do stosowania załącznika znajduje się w rozdziale 4 noszącym tytuł „Układ i postanowienia przepisów merytorycznych”. Przenosząc te uwagi na grunt ustawy lustracyjnej stwierdzić należy, że nie może dziwić to, iż treść oświadczenia lustracyjnego został ujęta w załączniku w postaci wzoru. Trudno bowiem sobie wyobrazić spełniający wymagania poprawnej legislacji (por. np. wymóg wynikający z § 5 ZTP) zapis ustawowy, który określałby wszystkie te elementy, które z woli ustawodawcy dotyczyły pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami (art. 1 ustawy lustracyjnej). Skoro zatem wzór oświadczenia lustracyjnego stanowi załącznik Nr 1a, a składa się on z dwóch – oznaczonych literami A i B – części, to nie można *a priori* bez dokonania szczegółowej analizy tych części twierdzić, a tak to uczynił Sąd Apelacyjny w [...], iż tylko część A ma znaczenie normatywne, zaś wypełnienie części B jest nieobligatoryjne także wówczas, gdy osoba lustrwana przyznała fakt współpracy z organami bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Gdyby część oznaczona literą B nie stanowiła elementu oświadczenia, to zbędne byłoby wyróżnianie dwóch części (zgodnie z regułą zakazu wykładni *per non est*). Charakter części B wynika także z tego, jakiej treści objaśnienie zawarto we wzorze. Oznaczone dwoma gwiazdkami objaśnienie do części B stanowi: *„Wypełniają osoby, które oświadczyły, że służyły, pracowały lub współpracowały z organami bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 -1990 oraz treści tych dokumentów w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.”*. Formuła tego objaśnienia jest jasna. Nakłada ona **obowiązek** wypełnienia części B oświadczenia, w sytuacji gdy osoba, która składa oświadczenie lustracyjne wypełni „dolną” część oświadczenia w części A tego wzoru (por. wyrok SN z dnia 4 października 2012 r., IV KK 234/12, Lex 1226748). Także zatem treść wzoru oświadczenia nie daje żadnej podstawy do twierdzenia, że część B oświadczenia

nie musi być wypełniania, gdy osoba lustrwana przyzna fakt służby, pracy lub współpracy z organami bezpieczeństwa państwa.

Kolejny argument wskazujący na wadliwą ocenę prawną dokonaną przez sąd *ad quem* wynika z treści art. 13 ustawy lustracyjnej. Wprawdzie przepis ten dotyczy kwestii publikowania oświadczenia, które kandydat na określone stanowisko lub urząd musi złożyć, a nie samej procedury lustracyjnej, ale jego redakcja nie może być pominięta w kontekście analizy zapisów tej ustawy i wyciągania określonych wniosków co do zakresu w jakim podlega badaniu oświadczenie lustracyjne. W przepisie tym wskazano sposób podania do publicznej wiadomości **treści oświadczenia lustracyjnego**, ale **w części A.**, co oznacza, iż jeśli ustawodawca chciał unormować kwestię dotyczącą określonego fragmentu oświadczenia lustracyjnego, to czynił to w sposób wyraźny. Skoro zatem w przepisach art. 17, 20 oraz 21 ustawy lustracyjnej używa się określenia „oświadczenie lustracyjne” bez jego ograniczenie do jakiejkolwiek części, to nie można bez naruszenia reguły *lege non distinguente nec nostrum est distinguere* twierdzić, że jednak przedmiotem badania co do zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego jest li tylko jego część A.

Takie wnioskowanie pozostaje w zgodzie z celem ustawy lustracyjnej w obecnej formule, wyrażonym chociażby w jej preambule, jak też i poprzedniej regulacji, tj. ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999, Nr 42, poz. 428 z późn. zm.). Przypomnieć należy, że podstawowym założeniem wprowadzenia procedury lustracyjnej było zapewnienie ochrony jawności życia publicznego oraz ochrona interesu państwa związanego z prawidłowym wykonywaniem najważniejszych funkcji publicznych przez osoby, które muszą być wolne od wszelkich nacisków, presji czy prób szantażu związanego z faktem pracy lub służby oraz współpracy realizowanej w przeszłości. Ustawodawcy zależało nie tylko na ujawnieniu faktu pracy lub służby albo współpracy z organami bezpieczeństwa państwa i poddaniu go ocenie społecznej, ale także na stwierdzeniu prawdomówności i wiarygodności osób pełniących funkcje publiczne lub na nie kandydujące. To właśnie ten motyw decydował o określeniu katalogu organów bezpieczeństwa państwa i zarazem o zakresie obowiązku ujawnienia faktu zatrudnienia lub służby w tych organach (por. wyroki TK: z dnia 21 października 1998 r., K 2/98, OTK 1998/6/97;

z dnia 10 listopada 1998 r., K 39/97, OTK 1998/6/99; z dnia 5 marca 2003 r., K 7/01, OTK-A 2003/3/19; z dnia 28 maja 2003 r., K 44/02, OTK-A 2003/5/44). Trudno byłoby zapewnić przestrzeganie tych zasad, jak też – wyrażoną wprost w preambule obecnej ustawy lustracyjnej – konieczność zapewnienia obsady funkcji, stanowisk i zawodów wymagających zaufania publicznego przez osoby, które dają i dawały w przeszłości gwarancje uczciwości, szlachetności, poczucia odpowiedzialności za własne słowa i czyny, w sytuacji, gdy przedmiotem weryfikacji miałyby być li tylko fakt pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpraca z nimi, a nie pozostałe okoliczności związane z tym faktem, które np. mogłyby przeczyć formule „współpracy” wskazanej w dolnej części oświadczenia określonego załącznikiem Nr 1A. (np. osoba lustrwana w części A przyznała tylko fakt pracy w organach bezpieczeństwa państwa, a z danych zawartych w części B wynika, że osoba ta z tym organem współpracowała jako tajny informator) lub też wskazywać na dalece szerszy rzeczywisty zakres współpracy niż ten rzeczywiście ujawniony w części B. Wskazać należy, że już w wyroku z dnia 4 października 2004 r. (II KK 305/04, LEX 137468) Sąd Najwyższy na tle poprzedniej konstrukcji ustawy lustracyjnej, która w obecnej ustawie nie uległa przecież zmianie, stwierdził, iż „...żaden przepis ustawy lustracyjnej nie daje podstaw do wyrażenia poglądu, że znaczenie priorytetowe ma zgodne z prawdą oświadczenie na okoliczność związków z organami bezpieczeństwa państwa oraz wskazanie organów, z którymi się współpracowało, natomiast zdecydowanie subsydiarny charakter odgrywa pełniona w nich funkcja, charakter kontaktów oraz czas ich trwania”. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiego wyводу dla wykazania, że samo pozytywne oświadczenie w części A oświadczenia lustracyjnego przy świadomym zatajeniu lub wręcz podaniu nieprawdziwych okoliczności co do czasokresu pracy lub służby w tych organach lub współpracy z nimi, sprawowanej w nich funkcji i zakresu realizowanych zadań, a przede wszystkim rodzaju organu bezpieczeństwa państwa, nie realizuje celu ustawy, aby osoby kandydujące na określone stanowiska, funkcje lub mające wykonywać zawody wymagające publicznego zaufania, dawały gwarancję uczciwości, szlachetności oraz poczucia odpowiedzialności za własne słowa i czyny. W wyroku z dnia 5 marca 2003 r., K 7/01, Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że odpowiedzialność na gruncie ustawy lustracyjnej nie jest odpowiedzialnością za udział w strukturach organów bezpieczeństwa, ale jest odpowiedzialnością

związaną z „kłamstwem lustracyjnym”, a więc **podaniem nieprawdziwych faktów o zdarzeniach z przeszłości** (podkr. SN).

Zważywszy chociażby na te argumenty, **stwierdzić należy, iż oświadczenie lustracyjne, zgodnie z ustawowym wzorem stanowiącym załącznik Nr 1A (art. 10 ust. 1 ustawy lustracyjnej) składa się z dwóch części (A i B), a zatem nie można w sposób uprawniony twierdzić, aby istotna od strony normatywnej była tylko jedna część tego oświadczenia - część A. W sytuacji zatem, gdy osoba lustrwana przyznała w części A oświadczenia fakt pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa albo też współpracy z tymi organami, to ma ona – zgodnie z poleceniem zawartym w treści oświadczenia – obowiązek wypełnić także część B tego oświadczenia. Skoro ustawową przesłanką wszczęcia postępowania lustracyjnego jest powstanie wątpliwości co do zgodności oświadczenia lustracyjnego z prawdą, to warunek ten jest spełniony również wtedy, gdy wątpliwości budzi treść złożonego oświadczenia w części B.**

III. Mając na uwadze powyższe wywody stwierdzić należy, że sąd *ad quem* dopuścił się rażącej obrazy wskazanych w kasacji przepisów ustawy lustracyjnej, a uchybienie to nie tylko mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ale miało wpływ na wydanie tego orzeczenia i to w sposób bezpośredni, skoro doprowadziło do uchylenia orzeczenia sądu *a quo* oraz umorzenia postępowania lustracyjnego. Konieczne stało się więc uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...], który rozpoznając apelację lustrwanego będzie związany wyrażonym powyżej zapatrywaniem prawnym w odniesieniu do zawartości treści oświadczenia lustracyjnego, będącego przedmiotem badania w trybie określonym w art. 20 ust. 1 i 2 oraz art. 21 a ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. oraz w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej).

Z tych wszystkich powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.